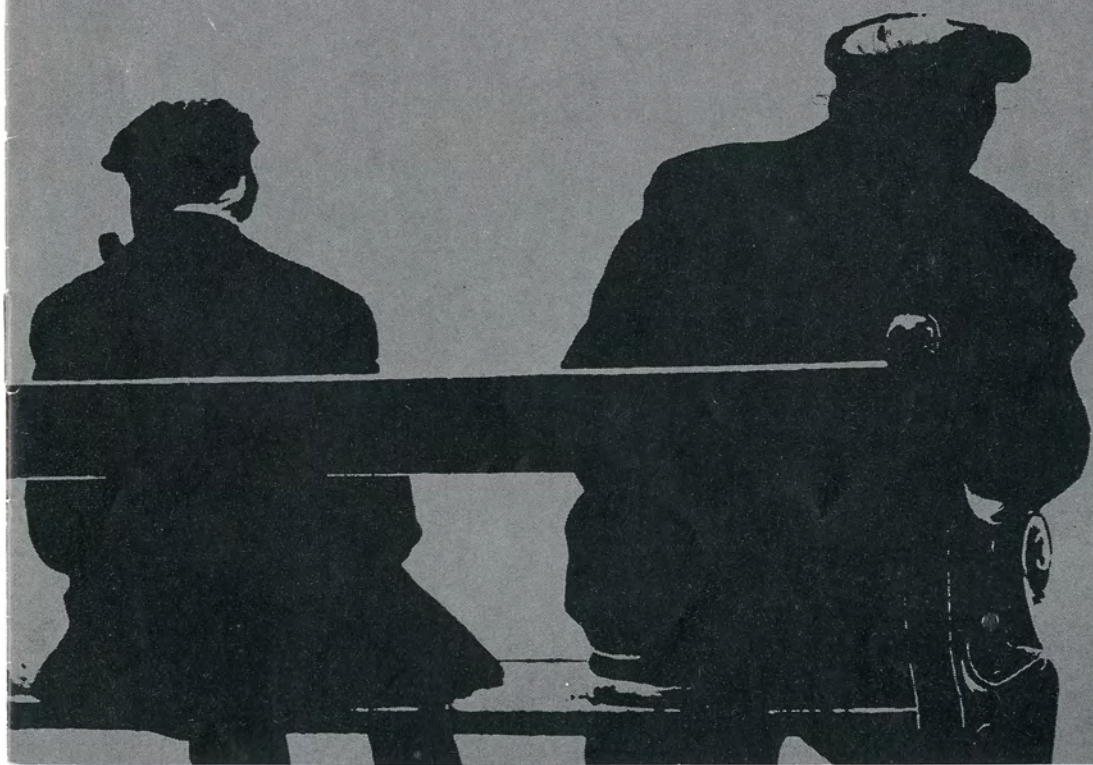

DE GAMLE

Om filmen

Producent: Statens Filmcentral
for Socialpolitisk Forening.

Produceret hos
Flamingo Film Studio, 1961.

Manuskript og instruktion:
Henning Carlsen.

Kamera: Henning Kristiansen.

Distribution: Statens Filmcentral.

Spilletid: 32 min.

16 mm sort/hvid, leje 4 kr.

Et egentligt referat af filmen vil på grund af dens særlige struktur næppe give nogen anvendelig oversigt. Filmens centrale problemer er derfor belyst ved citater fra dialogen.

Togfører Rasmussen vågner en morgen til en tilværelse som pensionist. Han går rundt i gaderne, overalt ser han gamle mennesker. Til sidst finder han sig selv tæt ved Hovedbanegården som en betragter, en udenforstående, der har fået pension og en skrivelse med tak for 46 års dygtighed og pligttrøskab.

Det er filmens ramme. Indenfor den møder vi en række gamle, der fortæller os om alderdommens vilkår. Vi hører om sygdom og modgang og ser de gamle som trætte tilskuere. Men vi ser dem også i munter aktivitet: i gymnastiksalen, på skovtur og til rheinländerpolkaens toner på dansegulvet.

Ligesom togfører Rasmussen har *cigarmager Truelsen* oplevet den bratte overgang fra arbejde til lediggang: - I de første dage, da gik det jo dejligt. Ih, nu kan du da komme ud og køre. Men i længden, så blev det jo lidt trivielt. Det var jo særlig kammeraterne, man manglede. Nogen at

sidde og snakke med. For vi har jo hurtigt udtømt vores herhjemme, vi snakker jo ikke så meget.

Men ellers løser jeg kryds og tværs. Så har jeg mine fugle, jeg kan lege med, dem ta'r jeg ud. De kommer jo over og leger med mig somme tider på bordet, 5-6 stykker ad gangen, ja. Så går tiden med det.

Fru Truelsen: - Bare jeg kommer med en tår kaffe engang imellem, så er det godt.

- For ellers så vil jeg sige, man har det jo allerbedst, når man bestiller noget, siger skrædder *Hansen*, der endnu er virksom. - Det kommer man ikke udenom. Det kan man jo fakta godt høre, også de forskellige udtalelser, der falder, nu når man taler med gamle mennesker. Det kniber tit med at få tiden til at gå.

Snedker Carlsen, ligeledes virksom: - Det ville jo være en halvdårlig forretning, også fra den side set at gå og oppebære den her folkepension og så gå derhjemme og se ud ad vinduerne. Så længe man kan udrette noget, og man kan færdes og sådan, så er man vel tilbøjelig til og gerne vil være med.

Flere af de gamle lever under velordnede forhold i moderne folkepensionistboliger, men den sociale forsyning har ikke afskaffet ensomheden.

Frk. Ahlgren: - Jeg kender ingen. Jeg har været sådan for tilbageholdende, og det bliver ved at følge mig. Ja, det kan jo hende, hvis jeg sætter mig på en bænk, at man kan veksle ord med nogen. Men - jeg kender ingen ... Jeg har aldrig haft veninder eller noget. Det skulle min mor nok forbyde mig.

Jorgine kritiserer, at man samler folkepensionistboligerne i store komplekser:

- De skal overhovedet slet ikke samle dem sammen sådan - i sådanne blokke, for de har faktisk ikke ret meget hjælp af hinanden alligevel. For hver holder sig reserveret indenfor sine egne fire vægge. De skal ud, hvor der er andre mennesker.

- Det er et fuldstændigt overstået stadium

i mit liv, siger *Emma* om kærligheden, mens *fru Truelsen* bemærker: - Sådan gå hen og ta' om ham, det må jeg ikke. Han siger, han er for gammel. Men det hænder jo alligevel, at jeg gør det. Så siger han: du er tosset!

Jorgine: - Jeg talte med min læge om det samme problem, og han svarede mig og sagde: - Man skal holde livets funktioner så længe i gang, som det på nogen mulig måde ku' la' sig gøre. Ja, tænkte jeg, men hvem skal man holde det igang med? Se, det fik jeg ingen svar på.

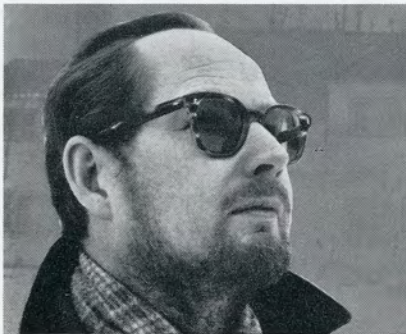
Th. Jensen, en gammel naver, tæt ved de 90: - Ja, så kan jeg godt li' at få en vals. Vi har af og til dameaften, engang hver 3. måned eller sådan noget, og så var der damer med, og så selvfølgelig ku' jeg godt li' - at så snart jeg hørte valsetonerne, så ku' jeg ikke holde benene stille som sagt, så ville jeg helst ud i dansen med det samme. Og det vil jeg endnu, den dag i dag.

Om sygdom eller overstået sygdom kan næsten alle de gamle fortælle.

Fru Hammer, der ikke er i stand til at foretage sig andet end sidde i sin stol ved vinduet og betragte livet på Mozarts Plads, siger: - Jeg har ledde- og muskelgigt fra storetåen og op til nakken. Og så har jeg galdesten og hjertefejl og nyrekolik - engang imellem sådan i små ryk kommer det, jeg må ha' natdoktor og sådan noget der. Så der var nok til en 2-3 mennesker, ja, andet fejler jeg ikke. Ja, altså majestæten er meget god, men undersåtterne er dårlige, ja.

Frk. Ahlgren: - Ja, jeg har været slem til at gå og tænke på - når jeg skal dø - det kan man ikke la' vær' med. Men det er selvfølgelig også, når jeg har været særlig syg. Jeg er bange for at blive mere syg. Jeg er absolut ikke bange for at dø - men jeg er bange for - bare jeg måtte blive fri for at blive mere syg. Og jeg er bange for at komme på hospitalet. For så tror jeg ikke, jeg kommer hjem igen. Jeg vil helst ... sige farvel derhjemme hos mig selv.

Forsorg men også omsorg

Instruktøren om filmen

Da vi begyndte at tale om denne film, kaldte vi den taktfuldt »De ældre«. Men arbejdet med filmen - og samarbejdet med de mennesker den handler om - lærte os, at vores taktfuldhed kun var en misforståelse, som måtte undskyldes med en i disse år omsiggribende tilbøjelighed til ikke at kalde tingene ved deres rette navn (iøvrigt en ejendommelig tilbøjelighed i en tid, hvor man ellers ikke lægger fingrene imellem). Så da vi var nær færdiggørelsen af filmen og skulle finde en titel til den, drøftede jeg

problemerne med en af dens hovedpersoner, som selv er 75 år. Hun sagde: »Gamle er et smukt ord med en smuk klang - - det har en vægt og en værdi, fordi det minder os om erfaring og viden, om mange års forløb og om liv, der er levet på godt og ondt.« Så nu hedder filmen »De gamle« uden omsvøb og usentimentalt, men også uden kynisme - og det kan ikke være anderledes, hvis der skal være balance mellem titlen og indhold, form og tendens.

Men, for at vende tilbage til dengang vi begyndte at tale om filmen: hvad var det for en film, vi ville lave? Vi gjorde op med os selv, hvad det i hvert fald ikke skulle være, og det skulle i hvert fald ikke være en rosende, beskrivende film om de eksisterende sociale forsorgsforanstaltninger for de gamle i samfundet. Næh - vi ville lave en film om gamle - om dette: at blive gammel - om alderdommens vilkår. Men vi ville lave filmen for et publikum i »dets bedste alder«, for alle dem, der selv bliver gamle allerede om 10-20-30 år, hvis de lever så længe. Vi har simpelthen villet tage ved lære af de gamles erfaringer med alderdommen, for i film at bringe disse erfaringer videre til de næste - så langt ned i køen som muligt. At vi håbede, at én og anden af filmen måske ville få øjnene op for sine gamles problemer og måske lære at forstå dem, er kun en selvfølge.

Der skulle skrives manuskript - men forinden skulle der laves research - ganske som før enhver anden film går i produktion. Men når jeg talte med sociologerne, sagde de: »Vi ved i virkeligheden ikke ret meget om de gamles problemer, eller om enkeres problemer, eller om besværet ved at gå fra aktivitet til otium.« Og det lægerne havde at sige om de fysiske og mentale konsekvenser af at opnå en høj alder var ikke meget. Og forsorgsfolkene kunne kun sige lidt om, hvad det betyder f.eks. kulturelt at blive gammel.

Men hvem skulle også bedre kunne sige mere om disse ting end de gamle selv? Så

jeg begyndte at tale med gamle - med mange gamle - med ægtefolk, med enker, med enkemænd, med syge, med raske, med glade, med triste, med travle, med sløve, med gamle i flok og med gamle under fire øjne. Og meget snart stod det klart for mig, at filmen måtte kredse om to emner: om den første dag som pensionist - og om gamle, der fortæller.

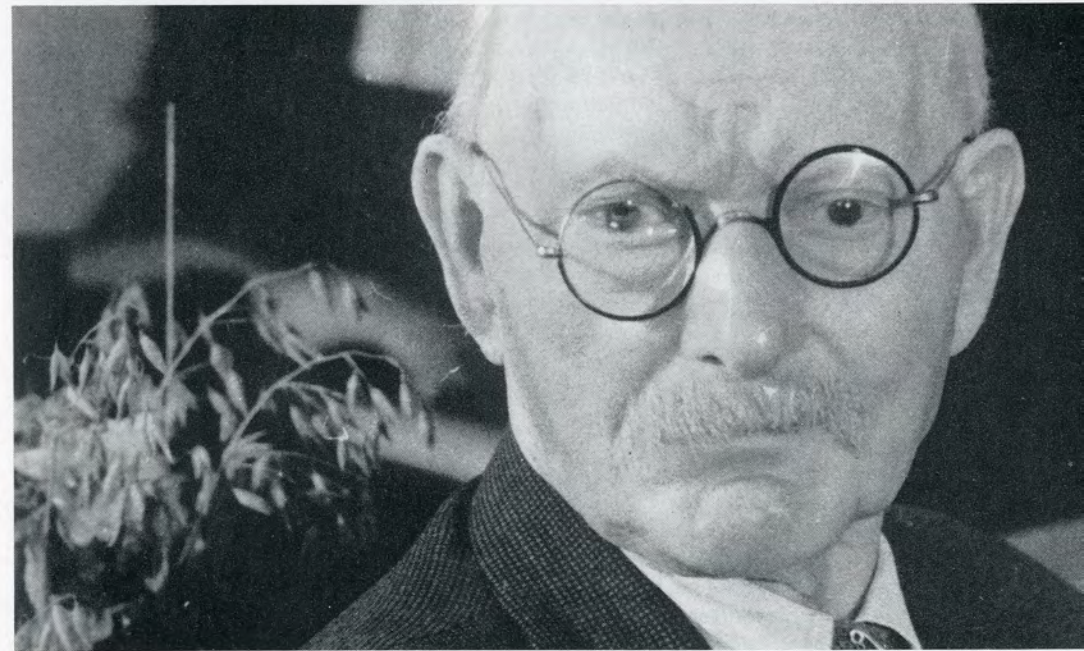
Nu kunne det jo være lidt svært på forhånd at vide, hvad de gamle ville fortælle, selv om man med sine spørgsmål nok kunne bestemme temaet. Derfor var det også svært at skrive manuskript, og vi måtte gå frem på en ret usædvanlig måde: først lavede vi en stor del af optagelserne - og råklippede dem - dernæst skrev vi manuskript - og klippede lidt igen - så afsluttede vi optagelserne - og så afsluttede vi klipningen og gjorde filmen færdig.

Vi tog godt 5.000 meter af samtaler med gamle - svarende til ca. 2 normale spillefilms længde. Det gav et kvantum yderst

konkret »viden« om emnet, og denne »viden« bearbejdede jeg i skrivemaskine og i klippebord til manuskript og grundlag for resten af filmen - en højst fascinerende arbejdsform, fordi manuskript og tema i stærkest muligt omfang fik lov at gnave sig ind i hinanden. Samtidig fik vi forærende en replikstil, hvormed selv den dygtigste dialogforfatter og den mest talentfulde og erfarne skuespiller vil have svært ved at hamle op - - - i ægthed!

»De gamle« løser ingen problemer - den peger kun på dem. Den er tænkt som oplæg til og indlæg i debat om kendsgerninger, som ingen kan flygte fra, skønt flertallet forsøger det. »De gamle« skulle gerne ruske lidt op i den dårlige samvittighed over manglende omsorg, som vi tror kan dulmes ved aflad til samfundets højtudviklede, prisværdige, imponerende, men upersonlige og kolde forsorg! Gør den det, har vi nået meget af det, vi ville.

Henning Carlsen.

Når vi bliver gamle

De allerfleste af os bliver gamle. Der er mange problemer indenfor den sociale for-
sorg vi måske kan skyde fra os, fordi vi
ikke kan forestille os, at disse ting skulle
blive aktuelle for os. Skulle vi få tuberku-
lose? Eller blive døve, - blinde? Nej vel,
det kan vi ikke forestille os og skal vel
heller ikke. Men een ting er sikker: der bli-
ver flere og flere gamle i vort samfund,
som i alle samfund verden over, blandt
andet på grund af den mindre dødelighed.
Således ved vi, at ca. 10 % af Danmarks
befolkning i disse år er over 65 år, og vi
kan regne ud, at allerede i 1980 vil 14 %
af befolkningen være over 65 år. Måske
hører De selv til dem? Der er derfor al
mulig grund til på grundlag af filmen at
diskutere med veloplagthed og iver: hvad
gør vi for de gamle, kan vi gøre mere end
vi gør?

Vi kan tage et konkret eksempel fra filmen,
dér hvor man ser en gammel mand bevæge
sig langsomt igennem en lang - uendelig
lang - korridor for at nå sit værelse på
alderdomshjemmet. Mener De, det er den
rigtige boligtype for ældre mennesker? Er
den opmuntrende, hyggelig og nem? Er det
med andre ord sådan De selv ville ønske
at bo, når De engang bliver gammel?

Eller hvad med problemet: arbejdets ophør
i 67 års alderen? Husker De togføreren i
filmene: 67 år og tak og farvel - - han er
sat af og toget kører videre. Man kan jo
se på manden, at han kunne arbejde mange
flere år endnu, at han hellere end gerne

ville, ja måske endda bliver syg af ikke at
have noget at bestille. Han kan jo ikke
blive ved med at gå tur op på broen og
indsnuse duften af lokomotivrøg. Er det
rimeligt, at denne mand, som sikkert ved
lægeerklæring kan bevise, at han er sund
og rask, skal holde op med at arbejde,
fordi han har passeret en nærmere fastsat
fødselsdag - det være sig 67 eller 70 *)?
Kunne man ikke forestille sig, at et men-
neske, der har lyst til at fortsætte med et
arbejde, nogen tid lempeligt gik ned på
færre timer og til mindre ansvarsfuldt og
krævende arbejde, men dog sådan at han
blev i sit arbejdsmiljø? Eller at stat og
kommune etablerede særlige virksomheder
for ældre, der ikke kan klare det normale
arbejdstempo eller fuld arbejdstid?
Men her er der to interesser, der kolliderer.
Hvis De kikker på den indtægtsbestemte

*) Grænsen for normal tildeling af folkepension er
67 år. Det er blevet sædvane, at en arbejder trækker
sig tilbage ved denne alder, men der er dog ingen
lovregel, der kræver det.

**) Da skatten skal beregnes af den samlede ind-
komst - altså også af folkepensionen - bliver beløbene
dog væsentligt højere. For Københavns vedkommende
kan grænserne således forholdsvis enlige og ægte-
par opgøres til omkring 3.700 kr. og 6.500-7.000 kr.
Denne beregning forudsætter, at skattebetalingen er
af omtrent samme størrelse hvert år. For private pen-
sionsindtægter vil mulighederne være endnu større,
nemlig ca. 6.500 kr. og ca. 9.000 kr.

folkepensions satser, vil De se, at man kun
må indtjene indtil henholdsvis kr. 3.166 og
4.632, hvis man vil opnå den fulde folke-
pension **). Tjener man udover dette beløb,
forringes folkepensionen efter en ganske
bestemt skala. Det vil altså sige, at finder
denne mand sig et eller andet job, som in-
teresserer ham, så må han for sin økonomis
skyld passe på ikke at overskride denne
grænse. Det kan nemlig ikke betale sig for
ham, og i virkeligheden betyder det, at han
på en måde mister sin ret til at få den
fulde folkepension - eller at han arbejder
billigt, for nedsat pris faktisk, for at be-
holde sin ret: den fulde folkepension. Den-
ne balanceren kan ses fra to tider: i perio-
der med arbejdsløshed mest den ene (fol-
kepensionisterne skal holde sig fra arbejds-
markedet) og i andre perioder mest den
anden (vi har brug for al den arbejdskraft
vi kan få), og det er vist ikke for meget
sagt, at hele dette problem først er løst i
det øjeblik, hvor folkepension uddeles til
alle over en bestemt alder, uanset indtægt.
Men igen: netop fordi der bliver flere og
flere gamle i forhold til antallet af unge,
vil de unge få uforholdsmæssigt meget at
betale - - det er altså et politisk spørgs-
mål. Men lad os vende tilbage til filmen.
Hvad mener De om alle dovendyrene på
bænkene? Nåja, det er jo ikke dovendyr,
men mennesker som De og jeg, de har bare
ikke noget at lave og så er de faldet i sta-
ver over den evigt voksende trafik. Det er
mennesker, der er gået i stå - mennesker

der har fået lov at gå i stå. Måske kan
disse gamle ikke magte at arbejde, måske
har de ikke lyst, men de kunne vel gøre
noget andet end at sidde der. Det er altså
ikke nok med folkepensionen, der må noget
mere til. - Mange steder rundt om i landet
gøres et stort frivilligt arbejde, blandt kir-
kens folk, i politiske organisationer, blandt
almindelige mennesker, der bare ønsker at
hjælpe andre. Der findes klubber, der er
sammenkomster, der aflægges besøg og
hjælpes på utallige måder med småting,
som de gamle har svært ved at klare selv.
Men gøres der nok? Dovendyrene på bæn-
kene tyder på, at der mangler noget. Hvad
f. eks. med at give nogle af dem der har
lyst et lille stykke jord, en lille kolonihave
- i stedet for de pynteanlæg ethvert alder-
domshjem har omkring sig. Der er mange
beskæftigelser, udover fletning, der er bog-
binding, håndarbejder, leg med ler og far-
ver, amatørteater, musikundervisning, alt-
sammen noget der findes nogle steder, men
langtfra overalt. Sådan som filmen frem-
stiller alderdommen har vi jo ikke meget
at glæde os til. Hvorfor skulle vi ikke have
noget at glæde os til? Er filmen sandfær-
dig?

Mange folkepensionister har efterhånden et
fjernsyn. En dag kommer der forhåbentlig
en sendetid for de gamle, f. eks. om for-
middagen - der kunne gives lidt oplysning,
lidt lægeråd, lidt nem husholdning, gang-
øvelser, ideer til forskelligt håndarbejde,
lidt om hygiejne og måske lidt psykologi
(jævnfør den kvinde i filmen, der siger: jeg
er ensom, jeg har altid været ensom).
I Samuel Becketts skuespil: *Slutspil*, som
Det kongelige Teater har opført, har Bec-
kett anbragt to gamle mennesker i to skral-
debøtter. Beckett er digter, og han har på
en grotesk måde udtrykt den sandhed, at vi
altfor ofte er tilbøjelige til at ønske de
gamle derhen hvor peberet gror, skralde-
mændene kan bare tage dem - - skal vi
lade ham have ret heri? Nej, vel!

Yvonne Levy.

Folkepension

hvornår og hvor meget

For at opnå den *indtægtsbestemte* folkepension må ansøgeren have følgende alder:

mænd	67 år,
kvinder	62 år,
ægtepar	67 år.

Ved svigtende helbred kan der dispenseres herfra, således at indtægtsbestemt folkepension opnås fra 60 års alderen. Folkepensionens *mindstebeløb* kan fås fra 67 år. For begge kategoriers vedkommende fordrer det, at ansøgeren har dansk indfødsret og har fast bopæl i riget, samt at han har opholdt sig i riget i det sidste år (der kan dog dispenseres fra dette krav). For at opnå den *indtægtsbestemte* folkepension kræves endvidere nydende medlemskab af en sygekasse. Ansøgningsskemaer hentes på kommunkontoret (socialkontoret), hvor alle oplysninger om folkepension i øvrigt fås.

Den *indtægtsbestemte folkepension* udgør eksempelvis i Københavns kommune pr. 1. 4. 1963:

for ægtepar, hvor begge opfylder betingelserne .. kr. 593,00 pr. md. for enlige eller ægtepar, hvor kun den ene opfylder betingelserne ..... kr. 393,00 pr. md. Hertil kommer eventuelt følgende tillæg: ægteskabstillæg, alderstillæg, børnetillæg, ventetillæg, personlige tillæg, huslejetilskud og hjemmehjælp.

Folkepensionens *mindstebeløb* udgør tilsvarende:

for ægtepar ..... kr. 125,00 pr. md. for enlige ..... kr. 87,00 pr. md. Folkepensionsbeløbet kommer ikke til udbetaling, hvis modtageren bor i plejehjem for kronisk syge eller på alderdomshjem. I disse tilfælde udbetales lomme penge: til ægtepar ..... kr. 132,00 pr. md.

til enlige ..... kr. 66,00 pr. md. Det er tilladt at have indtægter indtil en vis grænse, før folkepensionen nedsættes. Den tilladte maksimumsindtægt udgør (i Københavns kommune pr. 1. 4. 1963):

for gifte ..... kr. 4.632 pr. år. for ugifte ..... kr. 3.166 pr. år.

(I praksis er det dog ikke muligt at angive maksimumsbeløbet generelt, idet skatteforhold m. v. som nævnt i fodnoten side 7, influerer på beregningsgrundlaget).

Folkepensionister har udover folkepensionen adgang til visse goder:

Telefon ydes eventuelt i tilfælde, hvor folkepensionisten er så dårlig, at han ikke kan gå på gaden selv eller må have mulighed for hurtig tilkaldelse af lægehjælp.

Transport. DSB yder en særlig rabat til ældre over 65 år uden for sommertiden og højtiderne, og enkelte kommuner har etableret særlige rabat- eller frikørselsordninger med busser og sporvogne.

Radio og TV. Der er adgang til nedsættelse af licensen for radio og TV for folkepensionister.

Diskussionsemner:

Hvis filmen skal anvendes som oplæg til diskussion, kan følgende emneforslag måske være til nytte for ordstyreren. Det er erfaringsmæssigt vigtigt at afgrænse diskussionen på forhånd.

Folkepensionisternes boligproblemer.

Folkepensionisternes fritidsproblemer.

Folkepensionisternes aldersproblemer.

Folkepensionisternes beskæftigelsesproblemer.

Folkepension til alle - uanset indtægt.

Prøv at få en eller to folkepensionister med til diskussionen, de ved nemlig, hvor skoen trykker.

Der findes lokale klubber og foreninger for folkepensionister i mange byer. Oplysning herom fås hos Landssammenslutningen af folkepensionister, Fredensvej 48, Charlottenlund. Tlf. Ordруп 8961.

Bolighjælp

Antallet af folkepensionister er i dag omkring 450.000, men af disse modtager ca. 90.000 kun folkepensionens *mindstebeløb*. Sammenholder man antallet af folkepensionister på 67 år og derover med samtlige personer over denne alder, viser det sig, at 96 pct. - eller meget nær alle - nu får folkepension.

Hvis man derfor interesserer sig for folkepensionisternes boligforhold, er det i virkeligheden boligforholdene for alle ældre, det drejer sig om. Der findes meget lidt statistisk materiale til belysning af spørgsmålet, men derimod er det muligt at give en del oplysninger om, hvad der er foretaget fra det offentlige for at lette de ældres bolig-situation.

Når alderen melder sig, er det ofte et stort problem, at kræfterne ikke mere slår til til at klare det almindelige husarbejde. For at så mange som muligt skal kunne bevare selvstændig bolig, har lovgivningen for nogle år siden indført en hjemmehjælpsordning, hvorefter kommunerne efter anmodning kan udsende hjemmehjælpere, der udfører det almindelige husarbejde for de

ældre. Ordningen er taget i anvendelse i omkring 1/3 af landets kommuner, men da det først og fremmest drejer sig om byerne, dækker hjemmehjælpen i dag faktisk ca. 2/3 af hele befolkningen.

I mange tilfælde bor de ældre i gamle, umoderne lejligheder, der måske tilmed er for store, efter at børnene er rejst hjemmefra, og der er derfor tilvejebragt et antal særlige, moderne udstyrede folkepensionistboliger, som stilles til rådighed for pensionister mod betaling af en meget lav husleje. Antallet af sådanne boliger ligger for tiden på omkring 15.000, men hertil kommer yderligere et ikke ubetydeligt antal beliggende i det almindelige sociale byggeri. Endelig kan det bemærkes, at der i et vist omfang som personlige tillæg af kommunerne kan ydes vanskeligt stillede pensionister, der ikke bor i en folkepensionistbolig, hjælp til betaling af husleje.

For de ældre, der ikke længere kan klare sig i deres eget hjem, findes der over hele landet et betydeligt antal alderdomshjem oprettet af kommunerne. En stadig større del af disse hjem er fuldt moderne udstyret med eneværelser (eventuelt dobbeltværelser for ægtepar), og i alt er der for tiden plads til omkring 22.000 pensionister. En del af pladserne er indrettet i egentlige sygestuer beregnet specielt for de ældre, der ellers måtte indlægges på sygehuse.

Flere bliver gamle

Indbyggertallet i Danmark ligger i dag på lidt over 4½ mill. Heraf er godt ½ mill. - eller ca. 11 pct. - 65 år eller ældre. I de kommende knap 20 år indtil 1980 vil den samlede befolkning vokse til lidt over 5 mill., men samtidig vil gruppen på 65 år og derover være øget til næsten 700.000, d. v. s. til ca. 14 pct. af hele befolkningen. Rundt regnet kan det siges, at antallet af ældre på 65 år og derover for tiden forøges med omkring 10.000 om året, medens resten af befolkningen vokser med ca. 15.000 årligt.

Ved vurderingen af mulighederne for fremtidige ændringer af folkepensionen, der nu koster ca. 1.700 mill. kr. om året, er det af væsentlig betydning at tage i betragtning, hvorledes det vil gå med størrelsen af den ældre og den yngre del af befolkningen. Man kan ikke nøjagtigt adskille dem, der er aktive i erhverv, og dem, der er inaktive på grund af høj alder, men ser man henholdsvis på de 20-64 årige og de, der er 65 år og derover, vil man dog få en idé

om, hvad der vil ske i de kommende år. I 1935 var der f. eks. 8 af de 20-64 årige for hver person, som var fyldt 65 år. I dag er dette tal faldet til godt 5, og i 1980 må man regne med, at der vil være sket et yderligere fald til lidt under 4. Det er klart, at denne udvikling betyder, at en forholdsvis stigende andel af, hvad de aktive indtjener, skal anvendes til betaling af folkepensionen.

Årsagen til denne ændring i befolkningens fordeling er først og fremmest den store nedgang i fødslerne antal, som skete i 1920'erne og 1930'erne, i forbindelse med den store udvandring i årene frem til omkring 1930. Dette har nu øvet sin stærke indflydelse på de mellemste aldersgruppers størrelse, hvorimod der endnu vil gå mange år, før de ældres grupper bliver påvirket. Derimod har dødeligheden for de ældre kun ændret sig ret lidt og altså kun haft ringe indvirkning på befolkningens aldersfordeling. F. eks. er middellevetiden for 70 årige i de sidste 20 år blot blevet forlænget med omtrent 1½ år til omkring 11 år. Man kan således ikke sige, at de ældre nu bliver særlig meget ældre end tidligere, men derimod, at væsentlig flere nu end tidligere når op i de højere aldersklasser.

Litteraturliste:

Erik Jacobsen:

Alderens problemer
(Hirschsprungs forlag, 1957).

Henimod folkepensionen
(Socialpolitisk Forenings småskrifter nr. 20, 1955).

Når vi bliver gamle
(Socialpolitisk Forenings småskrifter nr. 10, 1950).

Min ret og min pligt
(Normanns forlag A/S).

Slut på arbejdsdagen - de ældres problemer
(Mentalhygiejne, nr. 1, 12. årg.).

Helse (flere numre).
Beckett:

Slutspil
(Arena forlag).

Filmliste:

Hvor vejen ender
Poetisk skildring af livet på et polsk alderdomshjem. (9 min. tonefilm. Produceret i Polen, 1957).

Mange gode år
Forskellige områder af alderdomsforsorgen i København. (21 min. tonefilm. Producent: Københavns kommunes socialdirektorat, 1961).

Begge film findes i 16 mm-udgave hos Statens Filmcentral.

Denne pjece, der er udgivet af Statens Filmcentral med støtte af Socialpolitisk Forening, udleveres gratis til brug i forbindelse med forevisning af filmen »DE GAMLE«. Henvendelse til Statens Filmcentrals hovedkontor, Vestergade 27, København K, eller Jyllandskontoret, Sønder allé 5, Århus C.

K122

